

LANDSKAPSSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING
till Landstinget med förslag till

- 1) landskapslag om barnomsorg,
- 2) landskapslag angående ändring av landskapslagen om stöd för vård av barn i hemmet samt
- 3) landskapslag angående ändring av landskapslagen om försök med frikommuner.

Allmän motivering

I landskapet finns ca 2 100 barn under sju år. För dessa ordnas kommunal barnomsorg, huvudsakligen i daghem och familjedaghem, vilken idag utnyttjas av ca 67 % av barnen. Enligt landskapslagen om stöd för vård av barn i hemmet (50/85) har vårdnadshavare för barn under tre år rätt att välja mellan att utnyttja den kommunala dagvården och att erhålla ett ekonomiskt stöd för att vårda barnet i hemmet. Idag erhåller vårdnadshavarna för ca 60 % av de barn som är under tre år hemvårdsstöd. I framställningen föreslås en utveckling av såväl kommunernas barnomsorg som hemvårdsstödet.

Dagvården regleras för närvarande genom landskapslagen om barndagvård (38/73) och landskapsförordningen om barndagvård (61/73). Lagstiftningen, som utarbetades i slutet av 60-talet, är föråldrad. Andelen yrkesverksamma mödrar har ökat, vilket har medfört ett väsentligt ökat behov av dagvårdsplatser. Dagvårdsverksamheten har idag en väsentlig andel i barnens uppfostran och utveckling och barnomsorgens betydelse för en lyckad skolstart betonas allt mera.

Med beaktande av detta anser landskapsstyrelsen att ett behov av ändringar av lagstiftningen föreligger. Landskapsstyrelsen anser det dock av lagtekniska skäl och för en ökad ändamålsenlighet motiverat att stifta en ny lag i stället för att ändra den gällande. Den nya lagen föreslås få benämningen landskapslag om barnomsorg då den nuvarande benämningen landskapslag om barndagvård till följd av den utvecklade verksamheten inte längre är heltäckande.

Förslaget till ny barnomsorgslag innebär en utveckling av barnomsorgen och en modernisering av bestämmelserna. I enlighet med den europeiska stadgan om kommunal självstyrelse, till vilken landstinget den 21 januari 1991 gav sitt bifall för ikraftträdande på Åland,

har kommunernas bestämmanderätt över barnomsorgen i kommunen utvidgats. Detta ökar förutsättningarna för en barnomsorg anpassad till det lokala behovet. Landskapsstyrelsen kommer fortsättningsvis att handha den allmänna ledningen av barnomsorgen och fastställa vissa grundläggande krav på verksamheten.

Vid beredningen har stadsstyrelsens, kommunstyrelsernas, Ålands lärarförenings samt Ålands barnträdgårdslärförenings yttranden inhämtats och beaktats.

Detaljmotivering

Landskapslagen om barnomsorg

1 § Barnomsorgen indelas i fyra kategorier; daghemsvård, familjedagvård, lek- och sysselsättningsverksamhet samt fritidsverksamhet, vilka i stort sett motsvarar de nuvarande verksamhetsformerna.

Ålder	dagpenning enligt 23 § sjukförsäkringsL #)	stöd enligt LL om stöd för vård av barn i hemmet	barnomsorg enligt LL om barnomsorg		
			daghemsvård/ familjedagvård	lek- och sysselsättningsverksamhet	fritidsverksamhet
0-11 mån	x				
12 mån		x	x	x	
1 år		x	x	x	
2 år		x	x	x	
3 år		x	x	x	
4 år			x	x	
5 år			x	x	
6 år			x	förskola	x
7 år					x
8 år					x
9 år					x

#) moderskapspenningsperiod + föräldrapenningsperiod = 275 vardagar, varav 225 - 245 vardagar efter nedkomsten

2-4 och 7 §§ Kommunernas skyldighet att garantera kommunens invånare barndagvård omfattar enligt gällande lagstiftning barn under tre år. Nu föreslås en stegvis utvidgning av

skyldigheten så att den från och med den 1 januari 1993 omfattar barn under fyra år och från den 1 januari 1995 samtliga barn under skolåldern. I enlighet med den ändring av landskapslagen om stöd för vård av barn i hemmet som föreslås i framställningen utvidgas rätten att välja mellan att utnyttja kommunal barnomsorg och att erhålla hemvårdsstöd, till vårdnadshavare med barn under fyra år.

Förskolundervisning erbjuds idag sexåringarna och de sjuåringar vars inledande av skolgången uppskjutits med ett år. Verksamheten sker inom dagvården så att förskolebarnen får särskild undervisning under en del av dagen ett par gånger i veckan. I framställningen föreslås att alla barn skall ha rätt att delta i förskolverksamhet från det de fyllt sex år till dess de börjar grundskolan och målsättningen är att få med alla sexåringar i verksamheten. En av fördelarna för vårdnadshavarna är att förskolan i motsats till den övriga barnomsorgen är avgiftsfri. För den del av dagen då barnet erhåller normal barnomsorg skall vårdnadshavaren erlägga en avgift som motsvarar avgiften för halvdagsvård. Förskolverksamheten skall, såsom idag, kunna ske inom daghemsvården men även inom vissa av barnomsorgens övriga verksamhetsformer. För att öka flexibiliteten särskilt i små kommuner skall förskolverksamhet i särskilda fall också kunna ordnas inom grundskolan; i anslutning till första årskursen eller som en särskild klass. Syftet med förskolan är att genom lek och utgående från barnens individuella mognadsgrad och situation förbereda barnen för skolstarten. Oberoende av verksamhetsform får förskolan inte i praktiken innebära att barnen inleder sin skolgång ett år tidigare.

Lek- och sysselsättningsverksamheten utnyttjas idag av ca 13 % av 1-6 åringarna och fritidsverksamheten av ca 18 % av 7-9 åringarna. Verksamheten skall för de yngre barnen vara ett alternativ till daghemsvården och för eleverna i lågstadiet ett komplement till skolan.

5 § I målsättningen med barnomsorgen betonas verksamhetens funktion som fostrare och främjare av barnens utveckling. Målsättningen har utformats med beaktande av grundskolans målsättning för att särskilt ange den samverkan som bör finnas mellan barnomsorg och skolan vad gäller synsätt på barns utveckling och behov, arbetssätt och pedagogisk verksamhet.

6 § Paragrafen överensstämmer i sak med 4 och 6 §§ gällande lag. Kompetenskraven för personalen anges i förordningen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården (FFS 888/83) jämte i med stöd av förordningen givna beslut (FFS 838/84).

8 § Paragrafen överensstämmer med 8 § gällande lag. För att landskapsstyrelsen i praktiken skall kunna handha den allmänna ledningen över barnomsorgen föreslås att landskapsstyrelsen skall kunna utfärda anvisningar om tillämpningen av lagen.

9 § Huvudprincipen att socialnämnden sköter kommunens uppgifter i frågor som rör barnomsorg kvarstår. Kommunerna föreslås dock få en möjlighet att istället låta skolnämnden sköta uppgifterna. Särskilt i mindre kommuner kan det vara ändamålsenligt såväl ur administrativ synpunkt som för barnens bästa att samma nämnd handhar alla frågor som rör vård och undervisning av barn.

10 § För att betona vårdnadshavarnas medinflytande i syfte att barnomsorgen skall skötas och utvecklas enligt det faktiska behovet föreslås att ett uttryckligt stadgande om att föräldrarna tillsammans med personalen skall utarbeta en form för upprätthållande av kontakterna mellan barnens hem och dag- eller fritidshemmen.

11 § Bestämmelserna överensstämmer med 11 § gällande lag.

12 § För förskolverksamheten skall finnas ett program som är anpassat till grundskolans läroplan. Detta möjliggör en kontinuitet i pedagogiken och en smidigare övergång från barnomsorg till grundskola. Programmet skall utarbetas av landskapsstyrelsen i samarbete med representanter för barnträdgårdslärarna.

13 § Bestämmelsen motsvarar 3 § gällande förordning.

14 § Idag regleras antal vårdplatser vid dag- och familjedaghem, gruppindelningar inom daghemmen samt personalens omfattning i lagen. För en ökad flexibilitet föreslås nu att landskapsstyrelsen istället skall fastställa högsta antal vårdplatser och personalens omfattning skilt för varje daghem med beaktande av förutsättningar och förhållanden. Om gruppindelningar får kommunerna själva bestämma.

15 § Bestämmelserna överensstämmer med 27 och 28 §§ gällande lag.

16 § Bestämmelserna överensstämmer med 29 § gällande lag.

18 §

Ålder	- 31/12-92	1/1-93 - 31/12-94	1/1-95 -
1 år	hemvårdsstöd/ barnomsorg	hemvårdsstöd/ barnomsorg	hemvårdsstöd/ barnomsorg
2 år	hemvårdsstöd/ barnomsorg	hemvårdsstöd/ barnomsorg	hemvårdsstöd/ barnomsorg
3 år		hemvårdsstöd/ barnomsorg	hemvårdsstöd/ barnomsorg
4 år			barnomsorg
5 år			barnomsorg
6 år			barnomsorg

Landskapslagen om ändring av landskapslagen om stöd för vård av barn i hemmet

1 § Vårdsnadshavarnas rätt att välja mellan kommunal barnomsorg, i form av daghems-
vård eller familjedagvård, och hemvårdsstöd utsträcks att omfatta även treåringarna. I 2 §,
4 § och 9 § föreslås motsvarande tekniska ändringar.

Förslaget innebär att ytterligare ca 300 barn omfattas av lagen. Idag utbetalas hem-
vårdsstöd för ca 60 % av de barn som är under tre år. Den höjning av hemvårdsstödet
belopp som träder i kraft den 1 oktober 1991 torde medföra att andelen som väljer hem-
vårdsstöd ökar något.

Landskapslagen om ändring av landskapslagen om försök med frikommuner

I landskapet pågår försök med frikommuner från den 1 augusti 1990 till den 31 december
1995 i syfte att bl.a. decentralisera beslutsfattandet och öka den kommunala självbestämman-
derätten.

Enligt landskapslagen om försök med frikommuner (44/90) kan frikommuner avvika från
fastställda normer för dagvårdsgrupper och från bestämmelsen att landskapsstyrelsen skall
godkänna daghem innan det tas i bruk. Enligt den föreslagna landskapslagen om barnomsorg
fastställer landskapsstyrelsen i varje enskilt fall det högsta antal barn som får intas i daghem,
familjedaghem, förskola och fritidshem. Enligt lagen krävs inte längre landskapsstyrelsens
godkännande av lokaler för barnomsorg utan kommunerna bär ansvaret för att lokalerna är
ändamålsenliga och uppfyller bestämmelserna.

Med hänvisning till det anförda föreläggs Landstinget till antagande

Landskapslag
om barnomsorg

I enlighet med landstingets beslut stadgas:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Med barnomsorg avses daghemsvård, familjedagvård, lek- och sysselsättningsverksamhet samt fritidsverksamhet.

Kommunerna skall sörja för att barnomsorgen i kommunen ordnas i den omfattning och med de verksamhetsformer behovet förutsätter.

2 §

Daghemsvård och familjedagvård är avsedda för barn tills de skall börja grundskolan eller motsvarande skola. Daghemsvården sker i daghem och familjedagvården i ett enskilt hem eller i någon annan hemliknande miljö, nedan kallat familjedaghem. Vården kan ordnas som heldagsvård eller halvdagsvård.

3 §

Lek- och sysselsättningsverksamhet är avsedda för barn under skolåldern i lekpark och lekskola eller som klubbverksamhet. Fritidsverksamhet ordnas i daghem och fritidshem eller som klubbverksamhet för elever i årskurserna 1-3 i grundskolan eller motsvarande skola.

4 §

För barn som fyllt sex år skall förskolverksamhet ordnas tills de börjar grundskolan eller motsvarande skola.

I särskilda fall kan förskolverksamhet ordnas i anslutning till grundskolans lågstadium.

5 §

Tillsammans med hemmen skall barnomsorgen främja en allsidig fysisk, social och emotionell utveckling i enlighet med barnets ålder och individuella behov samt stöda barnets estetiska, intellektuella och etiska fostran. Främjandet av utvecklingen skall ske så att barnen blir harmoniska, självständiga och kreativa och så att de erhåller en positiv inställning till fred, värnande om livsmiljön och människors lika värde.

Förskolverksamheten skall särskilt ha som syfte att förbereda barnen för grundskolan.

6 §

Daghem, lek- och sysselsättningsverksamhet samt fritidsverksamhet skall ha en tillräcklig och kompetent personal. Familjedagvårdare skall vara lämplig för uppgiften att fostra barn och främja deras utveckling.

Barnomsorg enligt denna lag skall ske i ändamålsenliga utrymmen med tillgång till behövlig utrustning.

7 §

Barnets vårdnadshavare har rätt till sådan kommunal barnomsorgsplats för barnet som avses i 2 § från det att rätt till moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning inte längre föreligger till det att barnet såsom läropliktigt skall börja i grundskolan eller motsvarande skola.

Tills barnet fyller fyra år har barnets vårdnadshavare rätt att efter eget val erhålla antingen en kommunal barnomsorgsplats för barnet enligt 2 § eller hemvårdsstöd i enlighet med landskapslagen om stöd för vård av barn i hemmet (50/85).

2 kap.

Förvaltning

8 §

Den allmänna ledningen och övervakningen av barnomsorgen ankommer på landskapsstyrelsen.

Landskapsstyrelsen kan ge närmare anvisningar om tillämpningen av denna lag.

9 §

De uppgifter som enligt denna lag ankommer på kommun handhas av socialnämnden.

Kommunfullmäktige kan dock besluta att skolnämnden skall handha uppgifterna eller en del av dessa, varvid det som stadgas om socialnämnden i denna lag skall tillämpas på skolnämnden.

10 §

Daghem och fritidshem skall upprätthålla och främja kontakterna med barnens vårdnadshavare. Personalen och föräldrarna skall överenskomma om hur detta skall ske.

11 §

På verksamhet som kommun ordnar med stöd av denna lag tillämpas bestämmelserna i landskapslagen om planering och landskapsstöd inom social- och hälsovården (63/83).

3 kap.

Särskilda bestämmelser

12 §

För förskolverksamheten fastställer landskapsstyrelsen ett program som är anpassat till grundskolans läroplan.

13 §

Landskapsstyrelsen fastställer för varje daghem, familjedaghem, lekpark, lekskola och fritidshem det högsta antalet barn som får antas till verksamheten. Landskapsstyrelsen fastställer även personalstyrkans omfattning.

14 §

För barnomsorgen uppbärs avgifter av barnens vårdnadshavare enligt en av landskapsstyrelsen fastställd taxa.

Förskolverksamheten är avgiftsfri.

15 §

Den som anordnar barnomsorg mot ersättning är skyldig att göra anmälan därom innan verksamheten inleds. Anmälan skall göras hos socialnämnden i den kommun verksamheten bedrivs.

Socialnämnden skall övervaka att verksamheten sköts i enlighet med barnens bästa.

Om platsen för barnomsorgen eller själva verksamheten är olämplig eller bristfällig skall socialnämnden se till att rättelse sker. Om rättelse inte sker inom förelagd tid kan socialnämnden förbjuda verksamheten.

16 §

Den som försummar i 15 § stadgad anmälningsskyldighet eller ordnar barnomsorg i strid med förbud som utfärdats med stöd av 15 §, skall, om strängare straff för gärningen inte stadgas på något annat ställe i lag, dömas till böter.

Allmän åklagare får inte väcka åtal för ett brott som avses i 1 mom., om inte socialnämnden anmäler försummelsen till åtal.

17 §

Om ändringssökande stadgas i förordningen om barndagvård (FFS 239/73).

18 §

Kommunernas skyldighet att tillhandahålla barnomsorg enligt denna lag omfattar före den 1 januari 1993 endast barn under tre år och före den 1 januari 1995 barn under fyra år. Fram till det att skyldigheten omfattar alla barn skall förträde, då barn antas till barnomsorg, ges åt de barn som av sociala eller andra skäl har störst behov av barnomsorg.

Kommunernas skyldighet enligt 7 § 2 mom. omfattar endast barn under tre år fram till den 1 januari 1993.

Denna lag träder i kraft den

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Genom denna lag upphävs landskapslagen den 11 juni 1973 om barndagvård (38/73) och landskapsförordningen den 20 november 1973 om barndagvård (61/73) jämte senare ändringar.

Landskapslag

angående ändring av landskapslagen om stöd för vård av barn i hemmet

I enlighet med landstingets beslut ändras 1 § 1 mom., 2 §, 4 § 1 mom. och 9 § 4 mom. landskapslagen den 3 december 1985 om stöd för vård av barn i hemmet (50/85) som följer:

1 §

Vårdnadshavare för barn under fyra år som inte utnyttjar kommunal daghemsvård eller familjedagvård enligt landskapslagen om barnomsorg (/) har rätt att få stöd för vård av barn i hemmet enligt denna lag.

2 §

Med stöd för vård av barn i hemmet avses i denna lag ekonomiskt stöd som erläggs till vårdnadshavare för barn under fyra år. Stödet består av en grunddel, en syskonförhöjning och en tilläggsdel.

4 §

Grunddel utgår om vårdnadshavare har vård om ett barn under fyra år som inte erhåller av kommunen ordnad daghemsvård eller familjedagvård enligt 1 § landskapslagen om barnomsorg. Grunddel erläggs inte under den tid då vårdnadshavaren är berättigad till moderskaps-, faderskaps- eller föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen (FFS 364/63). Även om vårdnadshavare inte har rätt till sådan förmån erläggs stödet först sedan den tid som avses i sjukförsäkringslagen löpt ut.

9 §

Stöd utbetalas till dess barnet fyllt fyra år, om inte förutsättningarna för att erhålla stöd upphör dessförinnan.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.

L a n d s k a p s l a g

angående ändring av landskapslagen om försök med frikommuner

I enlighet med landstingets beslut stadgas:

1 §

Genom denna lag upphävs 5 § 1 mom. 3 punkten, 6 § 1 mom. 8 och 9 punkten landskapslagen den 28 juni 1990 om försök med frikommuner (44/90).

2 §

Denna lag träder i kraft den

Mariehamn den 3 december 1991

L a n t r å d

Ragnar Erlandsson

Lagberedningssekreterare

Lotta Wickström-Johansson

Section 1: Introduction

The purpose of this document is to provide a comprehensive overview of the project's objectives and scope.

1.1 Objectives

The primary objectives of this project are to:

1.2 Scope

The project will focus on the development and implementation of a new system, covering the following areas:

- System architecture and design
- Data collection and analysis
- User interface development
- Testing and deployment

1.3 Methodology

The project will follow a structured methodology consisting of the following phases:

1.4 Timeline

The project is scheduled to begin on [Date] and is expected to be completed by [Date].

Project Manager: [Name]

Date: [Date]

Version: 1.0

Page 1 of 1